

Ärende: VN/17836/2022

Lausuntopyyntö tartuntatautilainsäädäntöön esitettyjä kehitystarpeita koskevasta muistiosta / Social- och hälsovårdsministeriet begär utlåtande om en promemoria om utvecklingsbehoven i fråga om lagstiftningen om smittsamma sjukdomar

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Määritelmässä yleisvaarallinen tartuntatauti on horjuvuutta. Kannatamme eurooppalaiseen määritelmään pitäytymistä ja sen edellyttämien toimien velvoittavuutta valtakunnan laajuisesti toteamista, suojausta ja hoitoa koskevilla menettelyillä. Säädöspohjaa tartuntavaarallisista taudeista olisi aiheellista päivittää riittävän tiheästi.

Viranomaisen tehtävät ja toimivaltuudet ovat epäselviä ja pirstoutuneet usean tahon toimeenpantavaksi. Muistiossa on kiinnitetty aiheellisesti huomiota tarpeeseen yksinkertaistaa ja selkeyttää vastuunjakoja ja tiedonkulkua kansallisten ja alueellisten toimivaltaisten viranomaisten kesken.

Lisäksi olisi aiheellista sopia, miten ammattijärjestöt ja muut palvelujärjestelmän ulkopuoliset tahot (MARA; Tehy, OAJ) tulevat kuulluksi ja osallistuvat henkilöstöä viranomaistahojen ohjaukseen sitouttaessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköjä varten tarvitaan tartuntatautilain 48 pykälän tulkinnan ja itsemääräämisoikeuden selkeyttämistä yleisvaarallisia tartuntatauteja torjuttaessa. Ristiriitaisten perusoikeuksien suhteuttaminen toisiinsa on välttämätöntä tehdä ennakoiden säädöksiin tai toimivaltaisten viranomaisten taholta käytännön päätöksentekoa varten torjuntatoimia toimeenpantaessa. Muistiossa on otettu esiin muutostarve.

Yleisvaarallisten tartuntatautien kyseessä ollen, varsinkin mahdollisista rajoitustoimista päätettäessä, diagnostiikan tulee olla korkeatasoista ja helposti saavutettavaa. Keskittäminen toimilupalaboratorioihin on perusteltua.

Muistiossa on pohdittu henkilötietorekisterien pitämisen oikeutta. Kaikkein tarkoituksenmukaisinta olisi, että hyvinvointialueella on oikeus pitää yleisvaarallisen tartuntataudin rekisteriä ja tietosuojasäädösten estämättä siirtää tarvittaessa tietoja toiselle hyvinvointialueelle tai muulle viranomaiselle. Oikeus rekisterin pitoon käynnistyisi määritelmän mukaisissa tautitilanteissa. Myös tietojärjestelmien yhteensopivuutta tiedonkulun parantamiseksi on syytä kehittää.

Koskien hoitoon liittyviä infektioita muistiossa todetaan, että ”STM:ssä on tarkoitus aloittaa nykyistä velvoittavamman raportoinnin ja infektioiden seurannan tarpeen arviointi vuoden 2023 aikana. Tästä voi aiheutua muutostarpeita tartuntatautilainsäädäntöön.” Hoitoon liittyvien infektioiden seuranta, arviointi ja seurantatiedon perusteella tarvittavat kehittämistoimet tulisi säätää kaikkia palvelunjärjestäjiä ja –tuottajia, myös yksityisiä palveluyksiköjä koskeviksi, ja hoitoon liittyvien infektioiden seurantatietoa tulisi julkaista avoimesti. Tieto hoitoon liittyvästä infektiosta tulisi aina välittää myös sille palveluyksikölle, jonka antamaan hoitoon tai palveluun liittyen infektio on syntynyt – tietosuojasäädösten estämättä. Näin voidaan käynnistää tehokkaat hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisytoimet kaikkien palveluntuottajien parissa.

Muistiossa on aiheellisesti kiinnitetty huomiota THL:n tiedonsaantioikeuteen potilasasiakirjojen ja kuolinsyylausuntojen sisältämään tietoon. Samoin tilannekuvan muodostamisen kannalta tarvittavaan tietoon.

Rokotukset: muistiossa on tuotu esiin selkeästi tarve rokotusohjelman paremmasta seurannasta. Rokotusten vapaaehtoisuus ja velvoittavuus tulee määritellä nykyistä selkeämmin yleisvaarallisten tartuntatautien kohdalla.

Muistiossa on aiheellisesti kiinnitetty huomiota siihen, että hyvinvointialueen päätöksiä tehtäessä tarvitaan riittävä asiantuntemus. Tartuntataudeista vastaava hallintorakenne tulisi olla nykyistä ketterämpi tartuntatautitoimen sujuvoittamiseksi.

Eristämis- ja karanteenipäätöksiä koskevien säädösten tulisi mahdollistaa tehokas tartuntatautien leviämisen ehkäisy käytännössä. Esimerkiksi jokaisen laillistetun julkisessa virassa toimivan lääkärin oikeus tulisi olla tehdä eristämis- ja karanteenipäätös tartuntataudin torjunnan edellyttämässä laajuudessa, myös ryhmäpäätöksiä.

Lisäksi huomioitavaksi, että pandemiatorjunnan tms. ennakoimattomien poikkeustilanteiden rahoitustarve tulisi kattaa eri kehyksestä kuin HVA:n normaalitoiminnan rahoitus.

Nieminen Peter
Pohjanmaan hyvinvointialue